

Döden och livet

Ord på vägen av Arne Wikström

Häromdagen var den en person som viskade till mig: - Jag tycker egentligen om hösten, men det får man väl inte säga!? Ja, det är väl tur att vi är olika! En del gillar hösten och andra tycker att det är en jobbig tid.

Men det är som om den store predikanten Hösten hade varit den som fått sätta temat för denna dag: *Döden och livet*. Så svårt vi har att hålla ihop detta ordpar, fast de hör ihop och är varandras förutsättningar! Livet vill vi gärna ta till oss, men döden! Den är någonting som vi ofta håller ifrån oss. I vår tid är döden kanske vårt sista tabu. Vi talar inte så gärna om döden, inte om den egna döden i varje fall.

En som talade om döden var Astrid Lindgren. Astrid berättade i något program att hon och systemen Stina brukade ringa varandra varje dag. Samtalet inleddes alltid med orden: "Döden, döden." På så sätt hade man talat om ämnet döden, och så kunde man övergå till något annat.

I boken *Bröderna Lejonhjärta* berättar Astrid Lindgren om *Körbärsdalen* som ett paradiset som har allt som den tio-åriga Skorpan kan önska sig: fisk att meta, egna kaniner och en egen häst. Där kan Skorpan göra allt det han inte kunde förut: springa, simma och rida galopp. Människorna lever i en bytes-ekonomi där allt är gratis och de hjälper varandra vid behov: Jonatan är trädgårdsdräng åt Sofia, som i sin tur förser pojarna med mat. Ja, Astrid Lindgrens berättelser är fantastiska!

Men jag ska också berätta om en annan fantastisk smålänning. Hon hette Lina Sandell. Man tror att hon skrev bortemot 2000 dikter och sånger, men 650 av dem finns utgivna i tre volymer som kallas *Lina Sandells samlade sånger*.

Lina föddes 1832. Hon var mycket sjuk inte minst under sin barndom. Hon kom att få sin speciella lekplats inne i sin fars arbetsrum, prostens Jonas Sandell i Fröderyds socken i Småland.

Den 17 nov 1844 var en söndag. Lina var 12 år och hade varit sjuk i över ett år. Ingen trodde att hon skulle överleva. Denna dag gick de övriga till kyrkan och Lina var ensam hemma med en tjänsteflicka. Hon läser dagens text om hur Jesus uppväcker Jairos dotter från döden. Jairos dotter var 12 år, precis som Lina. Och Lina sa till sig själv: "Jesus är densamme idag. Han är här hos mig, och han är mäktig att göra mig frisk om det är hans vilja." Hon knäppte sina händer och bad Gud att han skulle göra henne frisk. Efter några märkliga minuter, märkte hon en ny styrka i sin kropp, och efter några dagar kunde hon lämna sängen. I flera år firade hon 17 nov som en högtidsdag. Knappast någon har kunnat uttrycka Bibelns ord om omsorg och godhet klarare än Lina Sandell. *Tryggare kan ingen vara* och *Blott en dag* är fina exempel på det.

Minns ni berättelsen om Jairos dotter som Lina Sandell läste när hon var 12 år? Det var en officer som sände bud efter Jesus eftersom hans dotter låg så svårt sjuk. Mannen stod först i kö. Egentligen. Men så kom det en sjuk kvinna och trängde sig emellan och fick Jesu uppmärksamhet. Dyrbara minuter rann iväg. Pappa Jairos stod liksom på nålar och med en klump i halsen. Bara hans lilla flicka inte hann dö! Skynda dig! ville han ropa till Jesus. Men det blev för sent. Flickan dog. Hoppet dog. Nu är det ingen idé, så besvära inte Mästaren mer.

Men Jesus går med in i dödens hus. Mannen var inte bortglömd. - *Var inte rädd!* säger Jesus till pappan. Detta

himmelska budskap som änglarna ofta brukar inleda sin hälsning med.

Och den 12-åriga lilla flickan, som man menade redan var död, tog Jesus i handen och sa: *Talita koum!* Det måste ha varit en oförglömlig atmosfär i rummet eftersom Petrus kom ihåg det arameiska uttrycket. *Lilla flicka, jag säger dig, stå upp!*

Var inte rädd! Jesus har lovat att gå med dig, fast det ser hopplöst ut. *Var inte rädd*, säger Jesus, *Jag är den förste och den siste och den som lever. Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet, och jag har nycklarna till döden och dödsriket.* Upp 1:17-18 Som lilla Lina, 12 år, får vi be om Guds välsignelse och säga: Jesus är densamme idag. Han är här hos mig idag.

Evangelierna berättar att Jesus grät vid två tillfällen. Han gråter över Jerusalem och han gråter tillsammans med Marta och Maria.

Jag tror på en Gud som gråter med mig, står det i psalm 76 i vår psalmbok. Och psalmen slutar med orden: *Jag tror på en Gud som lever med mig när jag dör.* Många människor, barn och vuxna, ligger ofta vakna i sina sängar i dödsfruktan, rädda för det okända. Ingen av oss vet vad döden är för någonting. Liksom det ofödda barnet inte anar vilken värld eller vilket liv som väntar där utanför, så brottas vi med ovissheten inför döden. Det okända har alltid skrämt oss människor. Men det okända är inte ett hot utan rymmer alla möjligheter. För i det okända bor Gud.

Om jag ock vandrar i dödsskuggans dal fruktar jag intet ont, ty du är med mig. Ps 23:4

Vi ber med Henry Francis Lyte i psalm 189:

*Som drömmar flyr, så ilar våra år.
All jordens glädje likt en fläkt förgår.
Allt hastar hän mot sin förvandling snar.*

Du är densamme, bliv du hos mig kvar.

*Ditt kors skall skina för min blick, när sist jag somnar in, o Herre Jesus Krist.
Då viker natten, morgon bräcker klar.
I liv, i död bliv, Herre, hos mig kvar.*

Amen